

Nr 65

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350), m. m.; given Stockholms slott den 4 februari 1955.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogat förslag till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350),

dels ock bifalla det förslag i övrigt om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Per Edvin Sköld

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350) skall erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956. Dessutom hemställs om riksdagens samtycke till att valutaförordningen den 25 februari 1940 (nr 97) ändras så att *dels* den tidpunkt, som är avgörande för huruvida en till Sverige inflyttad utlänning skall anses som valutainlänning, framflyttas från den 1 januari 1947 till den 1 januari 1953, *dels* utländskt företags filial här i landet likställes med här i landet domicilierat företag.

Förslag

till

Lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350)

Härigenom förordnas, att valutalagen den 22 juni 1939¹, vilken jämlikt lag den 4 juni 1954 (nr 332) gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

¹ Senaste lydelse av 5 § se 1940: 613.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 jan-
nuari 1955.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Efter gemensam beredning med t.f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, och chefen för handelsdepartementet anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld.

Genom valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350) har Kungl. Maj:t erhållit befogenhet att, när riksdagen ej är samlad, under vissa förutsättningar förordna om inskränkning i olika hänseenden av förfoganderätten över utländska betalningsmedel m. m. Under tid, då riksdagen är samlad, äger Kungl. Maj:t enahanda befogenhet efter inhämtande av riksdagens samtycke. Lagen gällde ursprungligen till och med den 31 mars 1940 men har därefter erhållit fortsatt giltighet, senast genom lag den 4 juni 1954 (nr 332) enligt vilken giltighetstiden utsträckts till och med den 30 juni 1955. Genom lag den 28 juni 1940 (nr 613) erhöll 5 § valutalagen ändrad lydelse.

Med stöd av valutalagen utfärdades efter inhämtande av riksdagens samtycke valutaförordningen den 25 februari 1940 (nr 97). I denna förordning, vilken jämlikt valutalagen icke gäller längre än sagda lag äger giltighet, har vissa ändringar genomförts genom förordningar den 17 maj 1940 (nr 348), den 28 juni 1940 (nr 614), den 9 maj 1941 (nr 244), den 20 oktober 1944 (nr 693), den 26 januari 1945 (nr 16) och den 3 juni 1949 (nr 312).

I en den 21 och 29 december 1954 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har *fullmäktige i riksbanken* och *styrelsen för valutakontoret* anförd: Väsentliga uppmjukningar i tillämpningen av valutaregleringen hade successivt genomförts i takt med uppnådda förbättringar i landets valuta-läge. Önskvärt vore också, att en full återgång till fria förhållanden för löpande betalningar med utlandet energiskt eftersträvades. Under nu rådande förhållanden ansåge emellertid fullmäktige och styrelsen att det vore nödvändigt att valutalagstiftningen erhöle förlängd giltighet. I enlighet härmed hemställdes, att valutalagen måtte givas fortsatt giltighet under ytterligare ett år eller alltså till utgången av juni månad 1956.

I samma skrivelse har bankofullmäktige och styrelsen för valutakontoret vidare föreslagit viss ändring i valutaförordningen. I detta hänseende har i skrivelsen anförts följande.

Det är ur valutasynpunkt av väsentlig betydelse för den enskilde, om han är att betrakta såsom bosatt i Sverige (s. k. valutainlämning) eller icke. I vad angår fysisk person ansågs, enligt den ursprungliga lydelsen av 1 § valutaförordningen, som bosatt här i riket svensk medborgare med fast bostad i Sverige, så ock utlämning, som haft bostad i Sverige sedan den 25 november 1939. Genom ändring av 1 § i förordningen, med tillämpning från och med den 18 juni 1949 (SFS 312/1949) utvidgades begreppet bosatt här i riket till att omfatta även sådana utländska medborgare, som inflyttat till Sverige under tiden den 25 november 1939—31 december 1946. Utlänningar, som inkommit till landet efter den 1 januari 1947, äro alltså i valutaförordningens mening att anse som bosatta i utlandet.

Då åtskilliga år förflutit sedan den relevanta tidpunkten för bestämmandet av begreppet valutainlämning senast fastställdes, synes en ändring i förevarande avseende vara motiverad. Fullmäktige och styrelsen vilja föreslå, att tidpunkten framflyttas till den 1 januari 1953. Vissa skäl skulle kunna anföras till stöd för att bestämmelsen borde formuleras så, att utlämning, som stadigvarande varit bosatt i Sverige viss bestämd tid, t. ex. 3 år, bleve att anse som valutainlämning. Man skulle därigenom undgå nackdelen med nu tillämpad metod för bestämmande av utlämnings status, nämligen att kvalifikationstiden successivt förlänges i avvaktan på att valutaförordningen ändras i ifrågavarande punkt. Å andra sidan erbjuder den nu tillämpade metoden med en i förordningen angiven bestämd dag fördelar ur praktisk synpunkt, varför fullmäktige och styrelsen nu icke ansett sig böra frångå denna metod.

För de utlämningar, som genom den föreslagna ändringen bli valutainlämningar, innebär deras förändrade status i vissa avseenden fördelar — t. ex. i fråga om inköp av valutor. Praktiska förenklingar skulle också vinnas genom att deras betalningsförbindelser med andra valutainlämningar ej längre skulle beröras av valutaförordningen. Å andra sidan skulle de komma i ett sämre läge än förut bl. a. därigenom att de skulle bli hembudsskyldiga beträffande vissa utländska valutor. Hembudsskyldigheten berör praktiskt taget endast de s. k. hårdvalutorna. Valutakontoret kommer, liksom fallet var 1949, i de fall hembudsskyldighet formellt skulle inträda på grund av den föreslagna ändringen, att taga all möjlig hänsyn till de i de särskilda fallen föreliggande omständigheterna. Hinder kommer givetvis icke heller att möta för här berörda utlämningar att till sina hemländer överföra arbetsinkomster härrörande från anställningar här i riket. Med stöd av 17 § valutaförordningen kan generellt medgivas befrielse från eller lindring i de skyldigheter, som äro angivna i förordningen.

Fullmäktige och styrelsen vilja slutligen erinra om att därest förslag till lag angående utländsk juridisk persons rätt att driva verksamhet här i riket i form av filial förelägges 1955 års riksdag, detta torde erfordra bestämmelse i valutaförordningen av innebörd, att filialen i valutaavseende får samma ställning som valutainlämning.

Över nämnda skrivelse har, efter remiss, utlåtanden avgivits av *fullmäktige i riksgäldskontoret* samt *bank- och fondinspektionen*.

Fullmäktige i riksgäldskontoret har anført, att fullmäktige icke hade något att erinra mot att valutatalagen erhöles förlängd giltighet på sätt banko-

fullmäktige och valutakontorets styrelse förordad. Den ifrågasatta ändringen i valutaförordningen lämnades likaledes av fullmäktige utan erinran.

Bank- och fondinspektionen har förklarat, att — ur de synpunkter inspektionen hade att företräda — icke något vore att erinra mot bifall till framställningen.

Departementschefen. I enlighet med vad bankofullmäktige och styrelsen för valutakontoret föreslagit torde valutalagen — vars giltighetstid utgår den 30 juni 1955 — böra erhålla giltighet jämväl för tiden därefter. Någon ändring i valutalagen ifrågasättes icke för närvarande. Jag förordar sålunda, att valutalagen i sin nuvarande lydelse förlänas fortsatt giltighet under tiden till och med den 30 juni 1956. Såsom fullmäktige och valutakontorets styrelse anfört har successivt genomförts väsentliga uppmjukningar i tillämpningen av valutalagen. Det är givetvis önskvärt att, såsom vidare framhållits i den föreliggande framställningen, återgång till fria förhållanden för löpande betalningar med utlandet också i fortsättningen eftersträvas.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen har bankofullmäktige och styrelsen för valutakontoret hemställt om viss ändring i valutaförordningen.

1 § nämnda förordning har föreslagits ändrad så att den tidpunkt, som är avgörande för huruvida en till Sverige inflyttad utlänning skall anses såsom valutainlämning, framflyttas från den 1 januari 1947 till den 1 januari 1953. En dylik ändring i fråga om valutaförordningens räckvidd synes motiverad med hänsyn till att åtskilliga år numera förflutit sedan den relevanta tidpunkten för bestämmandet av begreppet valutainlämning senast fastställdes. Den föreslagna ändringen torde sålunda böra genomföras.

Vid remiss till lagrådet den 12 november 1954 av ett inom handelsdepartementet upprättat förslag till lag om rätt för utländsk juridisk person att driva näring här i riket, vilket förslag är avsett att träda i kraft den 1 januari 1956, anförde chefen för handelsdepartementet att ett genomförande av lagförslaget torde böra medföra att 1 § valutaförordningen kompletterades med en föreskrift om att utländskt företags filial här i landet skulle vara likställd med ett här i landet domicilierat företag. Det förutsattes att frågan om en sådan ändring av valutaförordningen skulle anmälas i samband med behandlingen av spørsmålet om fortsatt giltighet av valutalagen. Under förutsättning att förslaget till lag om rätt för utländsk juridisk person att driva näring här i riket antages av riksdagen, tillstyrker jag att 1 § valutaförordningen kompletteras på sätt nyss nämnts. Den nya bestämmelsen bör vinna tillämpning från årsskiftet 1955/56 eller sålunda från samma tidpunkt som är föreslagen för ikraftträdandet av nämnda lagförslag.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till

- 1) lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350) samt
- 2) förordning om ändrad lydelse av 1 § valutaförordningen den 25 februari 1940 (nr 97).

Av dessa författningsförslag — vilka torde såsom *bilaga*¹ få fogas vid statsrådsprotokollet för denna dag — torde det förstnämnda böra underställas lagrådets granskning.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över nyssnämnda förslag till *lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350)* måtte för det i § 87 regeringsformen omnämnda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Olle Lindberg

¹ Av de i bilagan upptagna författningsförslagen har förslaget till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350), som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, här uteslutits.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 1 § valutaförordningen den 25 februari
1940 (nr 97)

Härigenom förordnas, att 1 § valutaförordningen den 25 februari 1940¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

1 §.

I denna — — — — — svenskt mynt.

Såsom bosatt här i riket anses enligt denna förordning, i vad angår fysisk person, svensk medborgare med fast bostad i Sverige, så ock utlänning, som haft fast bostad i Sverige sedan den 1 januari 1947. Juridisk person skall anses vara bosatt i det land, där styrelsen har sitt säte eller, om styrelse icke finnes, där huvudkontoret är beläget.

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Såsom bosatt här i riket anses enligt denna förordning, i vad angår fysisk person, svensk medborgare med fast bostad i Sverige, så ock utlänning, som haft fast bostad i Sverige sedan den 1 januari 1953. Juridisk person skall anses vara bosatt i det land, där styrelsen har sitt säte eller, om styrelse icke finnes, där huvudkontoret är beläget. *Filial för utländskt bolag eller för utländsk ekonomisk förening, som med stöd av särskilt tillstånd driver näring här i riket, skall anses vara bosatt i Sverige.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1955; dock att den nya bestämmelsen i 1 § om filial för utländskt företag skall träda i kraft den 1 januari 1956.

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1949: 312.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 31 januari 1955.

N ä r v a r a n d e :

justitieråden LECH,
REGNER,
GÖSTA LIND,
regeringsrådet LORICHS.

Enligt lagrådet den 27 januari 1955 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 21 januari 1955, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen i finansdepartementet, kammarrättsrådet C. V. Åbjörnsson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Harriet Stangenberg

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 feb-
ruari 1955.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och handelsdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, lagrådets den 31 januari 1955 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 21 januari 1955 remitterade förslaget till *lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350)*.

Föredraganden anför.

Lagrådet har lämnat förslaget till lag om fortsatt giltighet av valutalagen utan erinran. Detta förslag torde genom proposition böra föreläggas riksdagen till antagande.

Samtidigt härmed bör inhämtas riksdagens samtycke till att 1 § valutaförordningen den 25 februari 1940 (nr 97) ändras i överensstämmelse med vid statsrådsprotokollet den 21 januari 1955 fogat förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga nyssnämnda förslag till lag om fortsatt giltighet av valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350),

dels ock samtycka till att 1 § valutaförordningen den 25 februari 1940 (nr 97) ändras i överensstämmelse med vid statsrådsprotokollet den 21 januari 1955 fogat författningsförslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Harald Haggquist